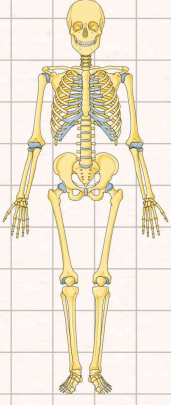

Destek ve Hareket Sistemi

(iskelet Kas)

İç organların korunması, vücudun desteklenmesi, kaslara tutunma yüzeyinin sağlanması destek hareket sistemi ile olur.

Üç kısımda incelenir.

Kemik Kıkırdak Kas

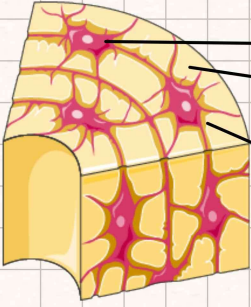
Kemik Doku

İç organları korur. Vücuda şekil verir. Mineral depo eder. (Ca, P) Kan hücresi üretir. (Kırmızı kemik iliği) Kaslara tutunma yüzeyi sağlar.

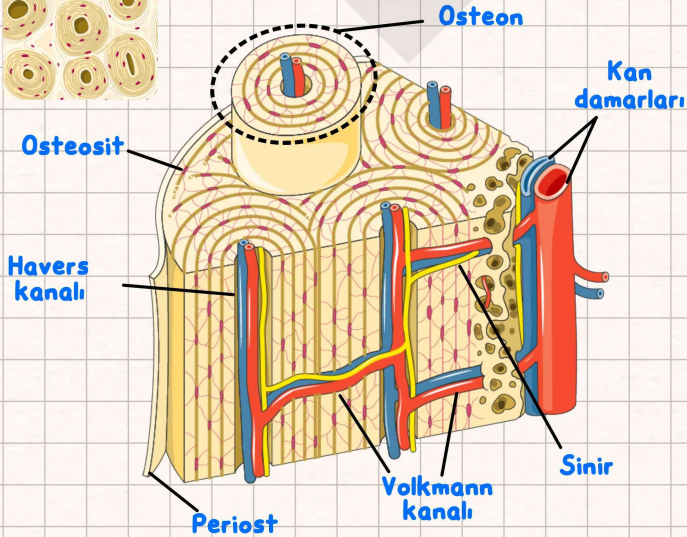
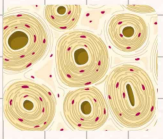
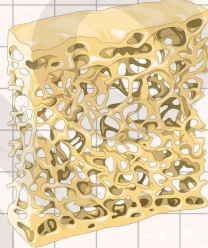
iskelet

Osteosit: Kemik hücresi
Osein: Organik ve inorganik yapı kemik ara maddesi
Lakün: Osteositlerin yerleştiği boşluklar.

Zayıflamış kemik yapısı

Yaş ilerledikçe organik madde oranı azalır, inorganik madde oranı artar. Kemik sertliği ve kırılabilirliği artar. (organik-esneklik) (inorganik-sertlik)

Kemik Yapısı

Osteon - Havers kanalını saran dairesel kemik tabakaları

Havers kanalı - Kemik dokudaki dikey kanallar

Volkman kanalı - Kemik dokudaki yatay kanallar

Periost - Kemik zarı (baş dokudan köken alır)

Kemiğin beslenmesini, kırıldığında onarılmasını, enine kalınlaşmasını sağlar. (Uzamasını sağlamaz)

Yapısına göre

Sıkı (sert)

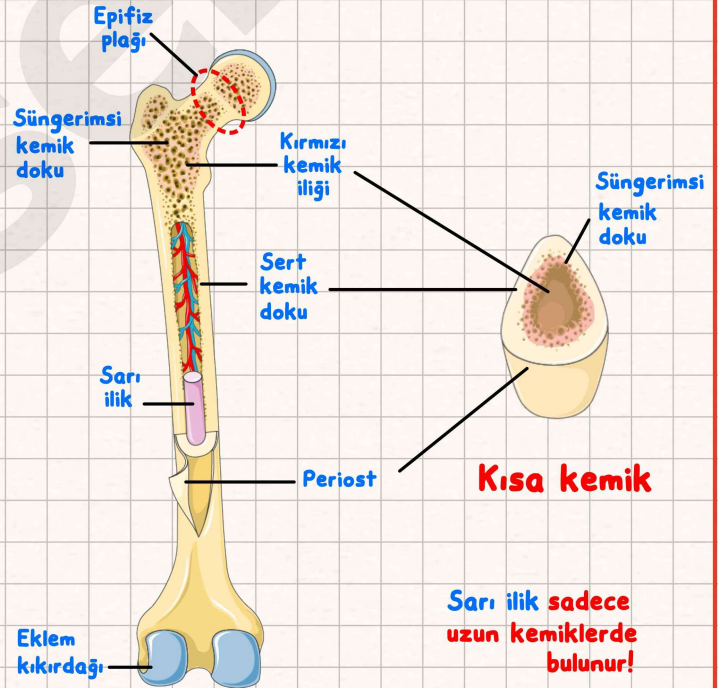
Kemik doku

Kemiklerin dış kısmında, uzun kemiklerin gövdesinde bulunur. Sert ve sağlam yapıdadır.

Süngerimsi

Kemik doku

Kısa kemiklerin iç, uzun kemiklerin uç kısımlarında bulunur. Gözenekli yapıya sahiptir. Gözenekler kırmızı kemik iliği ile doludur.

Uzun kemik

Kısa kemik

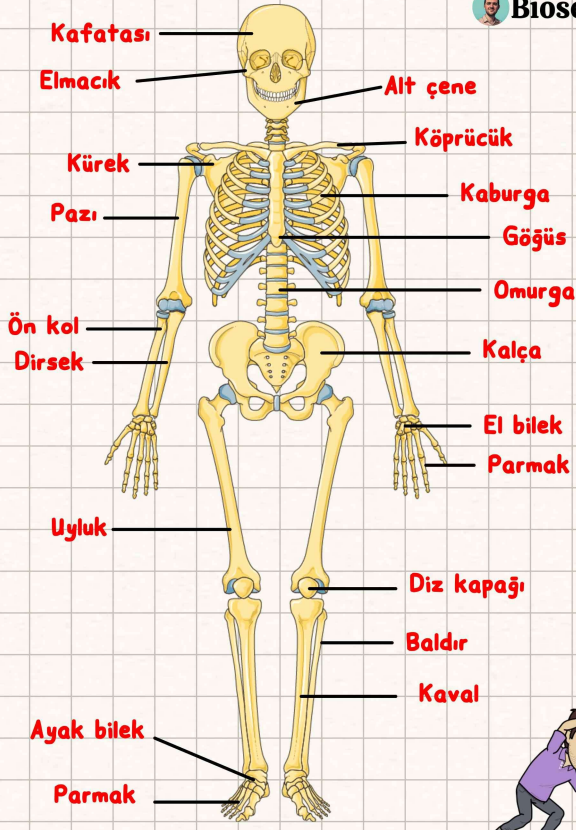
Sarı ilik sadece uzun kemiklerde bulunur!

Biosem

Uzun kemiklerin uç kısmında boyca uzamayı sağlayan kıkırdak yapıda epifiz plağı bulunur. Yaş ilerledikçe (19-23) kemikleşir ve boyca uzama durur.

Tüm kemik çeşitlerinde; periost, sıkı kemik doku, süngerimsi kemik doku, osteosit, osein, osteon, havers ve volkmann kanalı, kırmızı kemik iliği bulunur.

Süngerimsi kemik dokuda volkmann, havers bulunmaz!

Baş - Kafatası ve yüz kemikleri
Gövde - Göğüs, kaburga ve omurga kemikleri
Üyeler - Kol ve bacak kemikleri, üye kemeri

Çeşidine göre

Uzun
 Uyluk
 Pazu
 Kaval
 Baldır
 Parmak

Kısa
 El ve ayak bilek kemikleri

Yassı
 Kaburga
 Kafatası
 Kürek
 Köprücük

Düzensiz
 Omur ve Yüz kemikleri

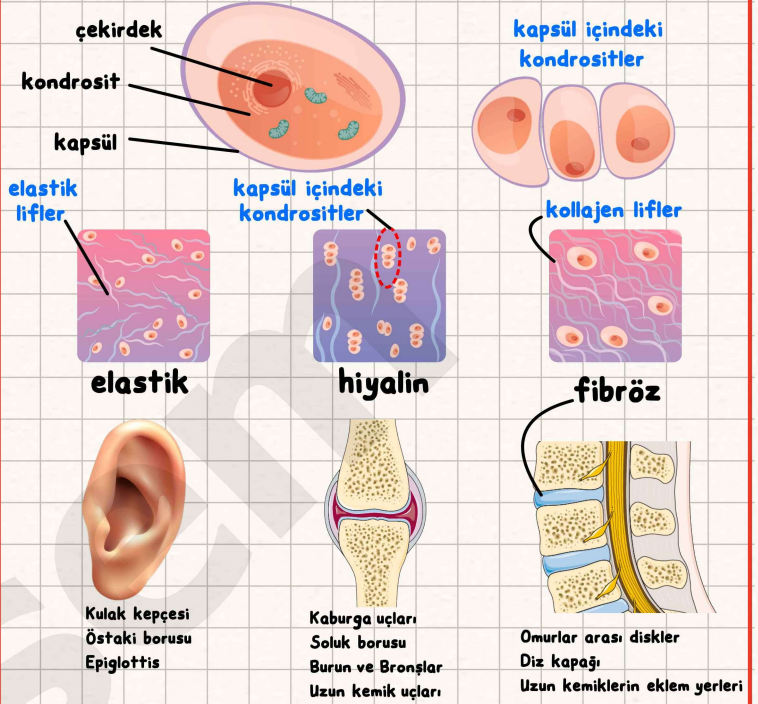
Hem uzun hem de kısa kemiklerde sarı kemik iliği bulunur. Kemiklerin boyca uzaması kemik zarı (periost) ile sağlanır. Kısa kemiklerin iç, uzun kemiklerin gövde kısmında sert kemik doku bulunur. Yaşlandıkça kemiklerin kırılabilirliği artar.

(D/Y)

Kemik gelişimini etkileyen faktörler

Tiroksin, kalsitonin, parathormon, STH, eşeysel hormonlar
 Kalsiyum, fosfor, potasyum, A, D ve C vitamini

Kıkırdak Doku

Kan damarı ve sinir bulundurmaz.

Beslenmesi ve atıkların uzaklaştırılması **bağ doku** ile sağlanır.

Kondrosit - Kıkırdak hücresi

Kondrin - Kıkırdak ara maddesi (**kollajen, elastik lif**)

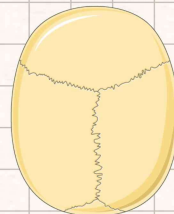
Kapsül (lakuna) - Kıkırdak hücrelerinin etrafını saran yapı

Omurgalıların embriyonik dönemdeki iskeletleri hiyalin kıkırdaktır. Canlı büyüdükçe hiyalin kıkırdak kemikleşir ancak burun ucu, kaburga uçları kıkırdak yapıda kalır.

Eklemler

Oynamaz (Hareketsiz)

Yarı oynar (Az Hareketli)

Oynar (Hareketli)

